

Χωρικές απαγορεύσεις θήρας: Η περίπτωση του Δασαρχείου Πολυγύρου

Χ. Σώκος¹, Κ. Παπασπυρόπουλος^{1,2}, Κ. Ε. Σκορδάς¹ και Π.
Μπίρτσας^{1,3}

¹Διεύθυνση Έρευνας & Τεκμηρίωσης, Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας & Θράκης

²Εργ. Δασικής Οικονομικής, Σχολή Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος, ΑΠΘ

³Εργ. Άγριας Πανίδας, Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, ΤΕΙ Θεσσαλίας

Χωρικές απαγορεύσεις θήρας

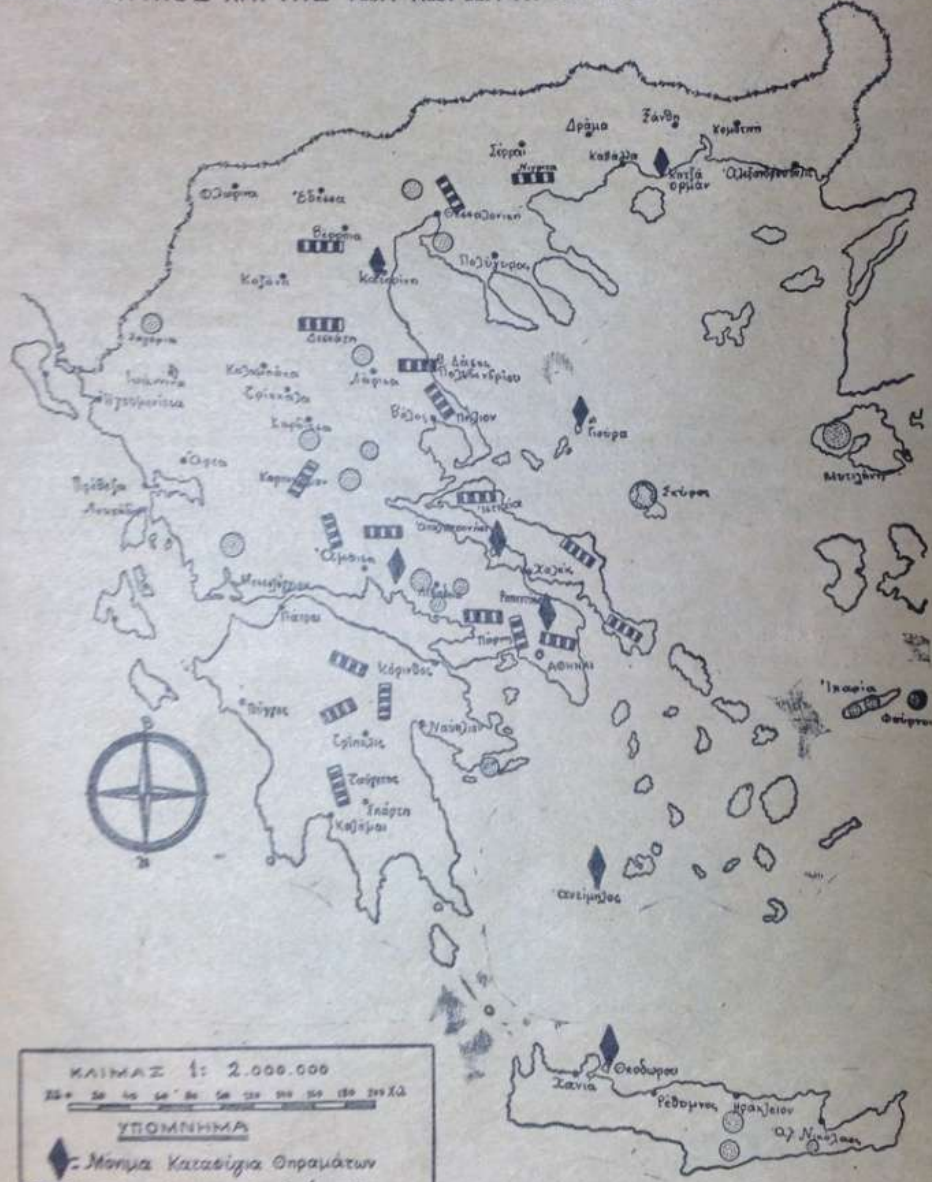
Στην Ελλάδα κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα υπήρχαν ελάχιστες χωρικές απαγορεύσεις θήρας.

Το 1954 καταγράφονται:

- α) έξι μόνιμοι Δρυμοί ή κυνηγετικά πάρκα,
- β) 26 ημιμόνιμα καταφύγια θηραμάτων, έκτασης 20 έως 30 km² και
- γ) 18 χωρικές απαγορεύσεις θήρας, χρονικής ισχύος τριών έως πέντε ετών.

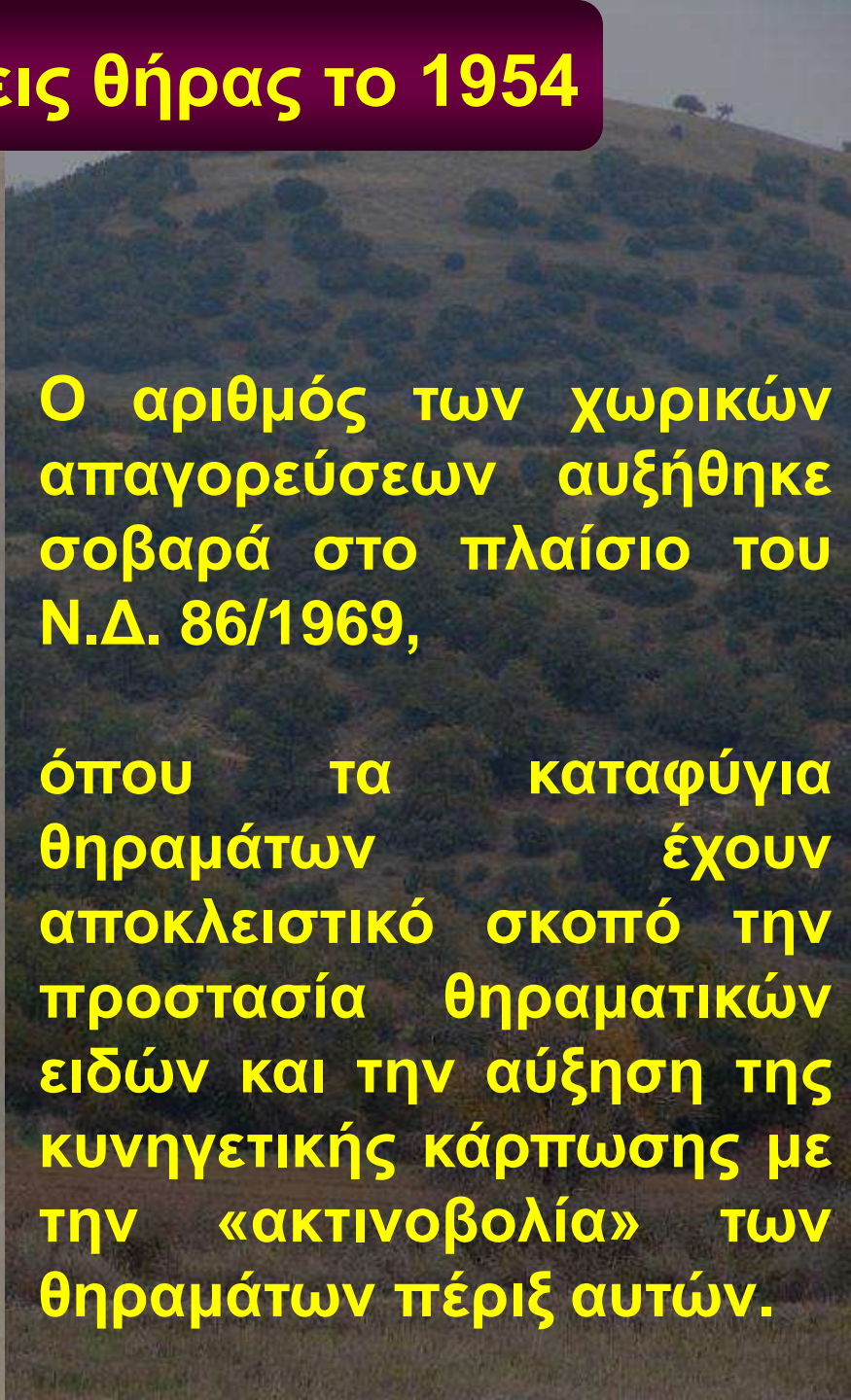
Χωρικές απαγορεύσεις θήρας το 1954

ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ

Ο αριθμός των χωρικών απαγορεύσεων αυξήθηκε σοβαρά στο πλαίσιο του Ν.Δ. 86/1969,

όπου τα καταφύγια θηραμάτων έχουν αποκλειστικό σκοπό την προστασία θηραματικών ειδών και την αύξηση της κυνηγετικής κάρπτωσης με την «ακτινοβολία» των θηραμάτων πέριξ αυτών.

Χωρικές απαγορεύσεις θήρας

Απαγορεύσεις θήρας ορισμένου χρόνου

Καταφύγια άγριας ζωής (Κ.Α.Ζ.)

Απαγορεύεται **εξαρχής** η θήρα και δύσκολα τροποποιούνται

Η θήρα απαγορεύεται, συνήθως για πέντε έτη, με σκοπό να **ανακάμψουν** οι πληθυσμοί των θηραμάτων ή να **«ακτινοβολούν»** στους πέριξ κυνηγοτόπους.

Ο αριθμός των Κ.Α.Ζ. ανέρχεται σε 685 περίπου και καλύπτουν έκταση $11.917,43\text{km}^2$ (Τσαχαλίδης 2009). Μαζί με τις ορισμένου χρόνου εκτιμάται πως καλύπτουν έκταση 20.000km^2

Σκοποί ανασκόπησης

Στην Ελλάδα δεν είναι γνωστή κάποια εργασία για το σχεδιασμό των χωρικών απαγορεύσεων θήρας (στο εξής καταφύγια) και η διεθνής έρευνα είναι περιορισμένη.

Στην πρώτη αυτή προσπάθεια επιχειρείται να παρουσιαστούν οι βασικές αρχές σχεδιασμού των καταφυγίων για τα επιδημητικά θηράματα, και

Σχολιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση στην περιοχή ευθύνης του Δασαρχείου Πολυγύρου.

Θήρα και προστατευόμενα είδη

Η διεξαγωγή της θήρας σε οποιαδήποτε περιοχή δεν θα πρέπει να προκαλεί επιπτώσεις σε πληθυσμούς προστατευόμενων ειδών.

Ωστόσο, για τα προστατευόμενα είδη απαγορεύεται η θήρα και η όχληση της θήρας δεν προκαλεί συνήθως επιπτώσεις (Sokos κ.α. 2013).

Έρευνες έδειξαν πως η διεξαγωγή της θήρας είναι συμβατή με την προστασία προστατευόμενων ειδών (Vinuela και Arroyo 2002) και πως σε κάποιες περιπτώσεις οι πληθυσμιακές πυκνότητες των προστατευόμενων ειδών είναι υψηλότερες σε περιοχές που ασκείται θήρα (Beja κ.α. 2009, Mateo-Tomás και Olea 2010).

Θήρα και θηρεύσιμα είδη

Η σημασία των καταφυγίων εξετάζεται ως προς το:

Εάν η θήρα απειλεί με σοβαρή μείωση ή εξαφάνιση πληθυσμούς θηραμάτων στα οποία ασκείται η θήρα, δηλ. είναι θηρεύσιμα.

Εάν «ακτινοβολούν» τα θηρεύσιμα θηράματα πέριξ των καταφυγίων σε βαθμό τέτοιο ώστε να ωφελείται ο κυνηγός παρά τη στέρηση κυνηγοτόπου από το καταφύγιο.

Η θήρα απειλεί με εξαφάνιση;;;

Η θήρα στο πλαίσιο των κανονισμών και της εφαρμοζόμενης θηροφύλαξης δεν αναμένεται να απειλεί πλέον με εξαφάνιση πληθυσμούς θηραμάτων.

Αυτό καταδεικνύεται από το πρόγραμμα “Άρτεμις” (Θωμαΐδης κ.α. 2007) και από έρευνες καταμέτρησης πληθυσμών (π.χ. Σφουγγάρης και Γκαραβέλη 2006, Bontzorlos κ.α. 2012).

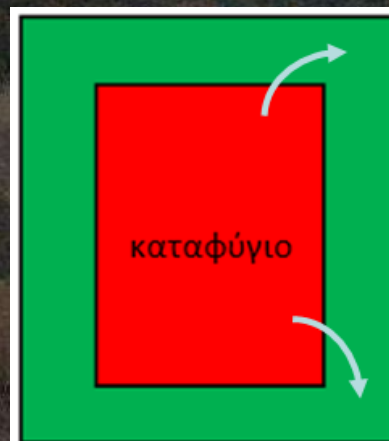
Έρευνα στη Μακεδονία και Θράκη έδειξε πως σοβαρά περιστατικά λαθροθήρας είναι το ίδιο πιθανό ή πιθανότερο να συμβούν μέσα στα καταφύγια παρά στους κυνηγοτόπους (Παπασπυρόπουλος κ.α. 2012).

Η θήρα απειλεί με εξαφάνιση;;;

Αν ωστόσο ο πληθυσμός ενός θηρεύσιμου είδους μειωθεί σοβαρά σε μια περιοχή καθώς δρουν εκτός από τη θήρα και άλλοι παράγοντες (άρπαγες, παθογόνοι μικροοργανισμοί),

Τότε απαγορεύεται η θήρα ειδικά για αυτό το είδος και **δεν εφαρμόζεται χωρική απαγόρευση θήρας και για τα υπόλοιπα θηρεύσιμα είδη της περιοχής (Connelly 2012, Zaccaroni κ.α. 2012).**

Συνεπώς, το μόνο όφελος από τη χωρική απαγόρευση της θήρας είναι η «ακτινοβολία» των θηρευσίμων ειδών της περιοχής

Μειονεκτήματα

Οι κυνηγοί **συνωστίζονται** στις πέριξ περιοχές (μείωση ποιότητας θήρας, υπερθήρευση).

Νοσήματα όπως κοκκιδίαση, τριχούρωση εκδηλώνονται σε μεγαλύτερες πληθυσμιακές πυκνότητες.

Προβλήματα με τη λειτουργία των γειτονικών Ζωνών Εκπαίδευσης Σκύλων και κυνηγοτόπων.

Το πλεόνασμα το οποίο αναμένεται να ακτινοβολεί τελικά να **χάνεται λόγω απωλειών** από άρπαγες, ασθένειες, λαθροθήρες, περιφερόμενα σκυλιά και τη θανάτωση στους ασφαλτόδρομους.

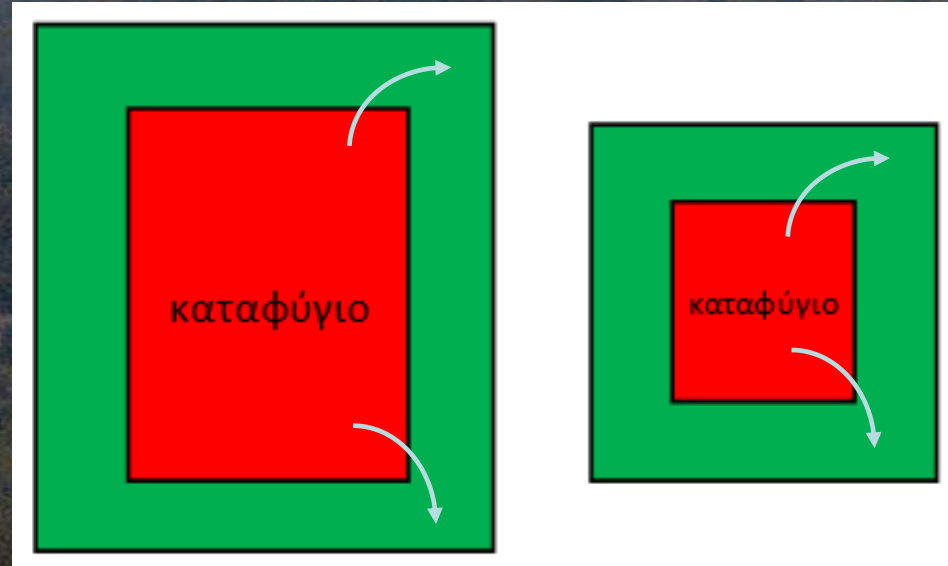
Στο μικρό θήραμα **μειώνεται η αναπαραγωγική του ικανότητα** μετά τα τρία με τέσσερα έτη της ζωής του.

Τα κύρια ερωτήματα

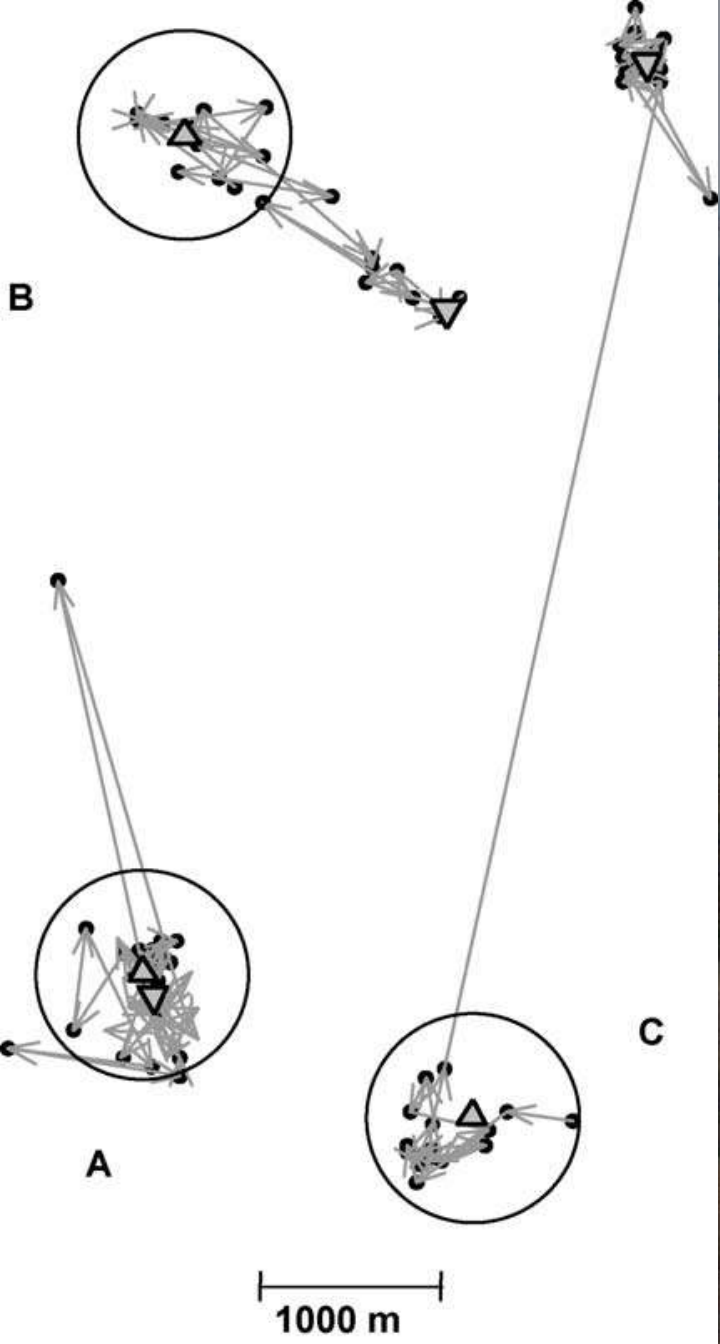
Πόση όμως είναι αυτή η ακτινοβολία;

Μπορεί να αντισταθμίσει τα μειονεκτήματα;

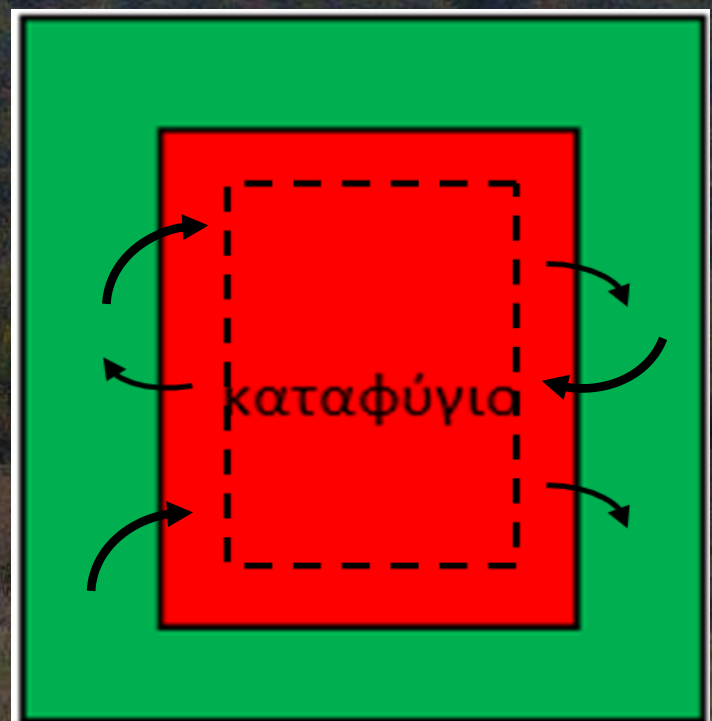
ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΘΗΡΑΜΑΤΟΣ

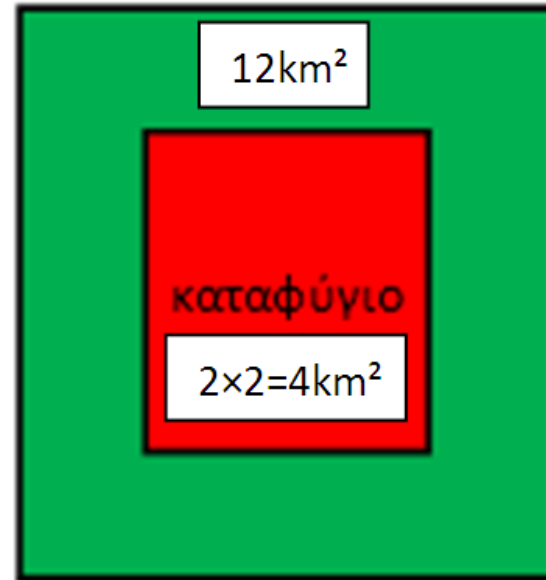
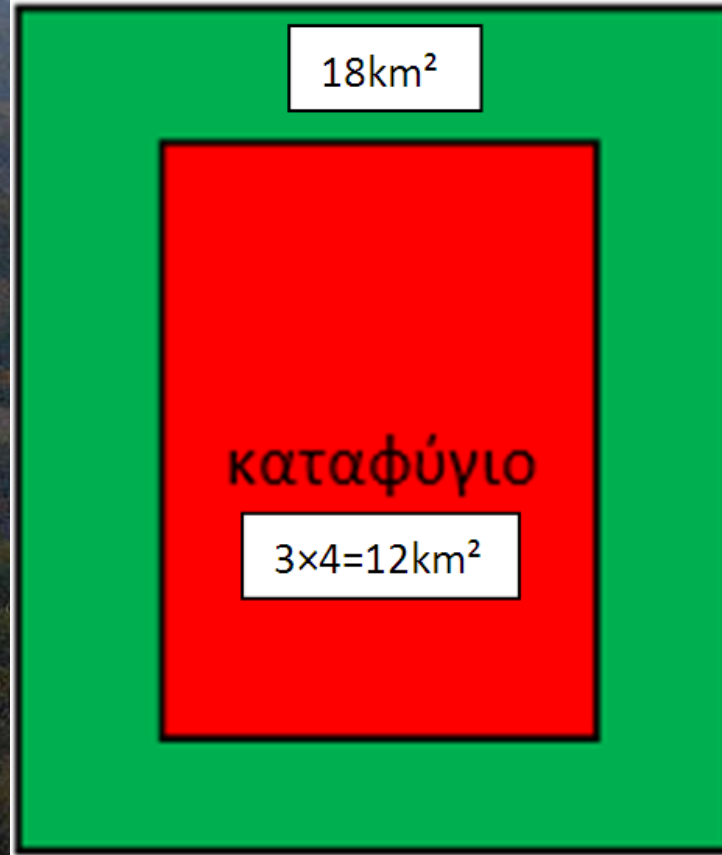

Δεν ασκείται καθόλου η θήρα σε μια έκταση - για να κερδηθεί μια αύξηση της κάρπωσης που **εκτιμάται σε 30%**, σε μια λωρίδα ενός έως τριών περίπου km πέριξ του καταφυγίου.

Το μικρό επιδημιακό θήραμα συνήθως δεν απομακρύνεται σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 1-3 km από τη θέση γέννησης του (Anril κ.α. 2011, NRCS 2002), ενώ ακόμα μικρότερο είναι το εύρος κατοικίας, συνήθως 0,5-1 km (Smith κ.α. 1999, NRCS 2002, Walter 2002).

Τα περισσότερα καταφύγια είναι μεγαλύτερα από 4km² και ανανεώνονται για πολλά έτη

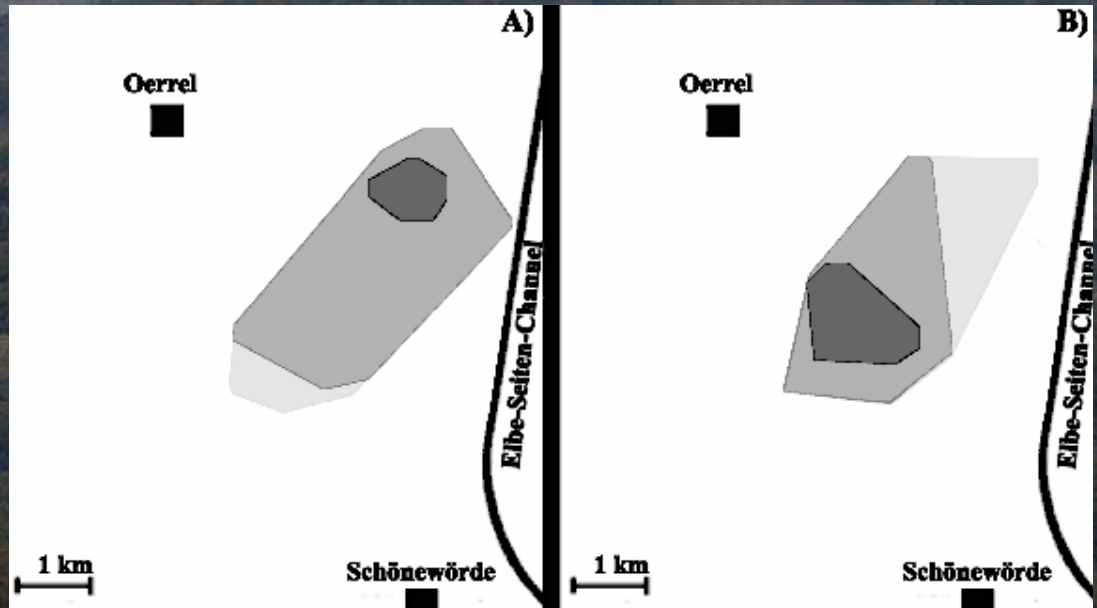
Τελικά, τα καταφύγια ωφελούν στη διαχείριση του μικρού θηράματος;

- 1) Μικρή «ακτινοβολία»
- 2) Ασθένειες
- 3) Συνωστισμός των κυνηγών
- 4) Λαθροθήρα

- 1) Πιθανή μικρή αύξηση της κάρπωσης

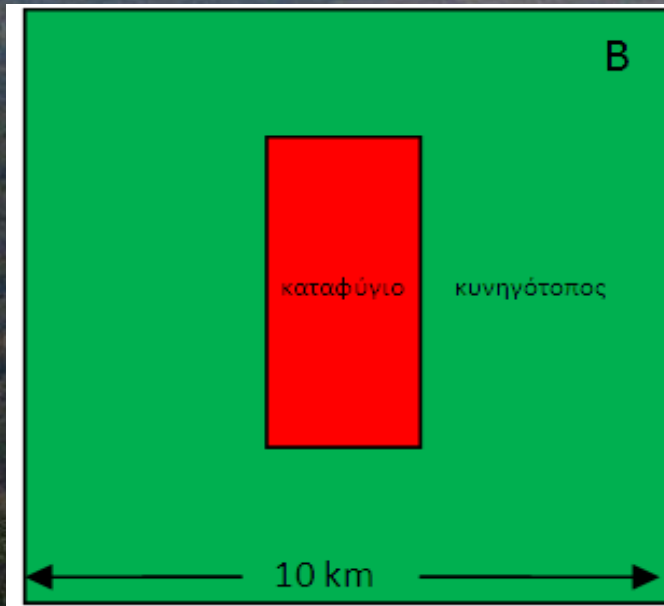
ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΘΗΡΑΜΑΤΟΣ

Στην Ιταλία βρέθηκε πως οι αγριόχοιροι μπορούν να μετατοπίσουν το κέντρο του εύρους κατοικίας τους στα **οκτώ km** κατά μέσο όρο σε περιοχές με έντονη θήρευση.

Επιστρέφουν πάλι στο αρχικό εύρος κατοικίας τους μετά τη λήξη της κυνηγετικής περιόδου.

ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥ ΘΗΡΑΜΑΤΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη την αυξητική τάση του πληθυσμού του αγριόχοιρου και πως στις περιοχές αυτές ασκείται και η θήρα μικρών θηραμάτων, προτείνεται τα καταφύγια για αγριόχοιρο να έχουν εμβαδό μέχρι 15 - 20 km² και να περιβάλλονται από κυνηγότοπο 80 - 85 km²

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Στο Δασαρχείο Πολυγύρου έχουν το **διπλάσιο ποσοστό** απαγορευμένης για τη θήρα έκτασης.

Οι άδειες θήρας στο Δασαρχείο Πολυγύρου έχουν μειωθεί από 2518 την περίοδο 2008-09 σε 1918 το 2012-13, δηλ. μείωση 23,8% μέσα σε μια τετραετία.

Οι κυνηγοί της Μακεδονίας δηλώνουν δυσαρεστημένοι για τον περιορισμό των κυνηγοτόπων (Hasanagas κ.α. 2007).

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

Λαμβάνοντας υπόψη πως πάνω από 40% των δαπανών του κυνηγού αφορούν το αυτοκίνητο (Σώκος κ.α. 2003), θα ήταν σημαντικό για τη μείωση των δαπανών να επανεξεταστούν τα καταφύγια, ώστε οι κυνηγοί να μην αναγκάζονται να φεύγουν συχνότερα και σε μεγαλύτερες αποστάσεις.

Μια ορθή διαχείριση εκτιμάτε πως θα οδηγήσει στην εξοικονόμηση 100€/έτος σε 5000 κυνηγούς, δηλ. εξοικονόμηση συναλλάγματος μισό εκατομμύριο ευρώ ανά έτος.

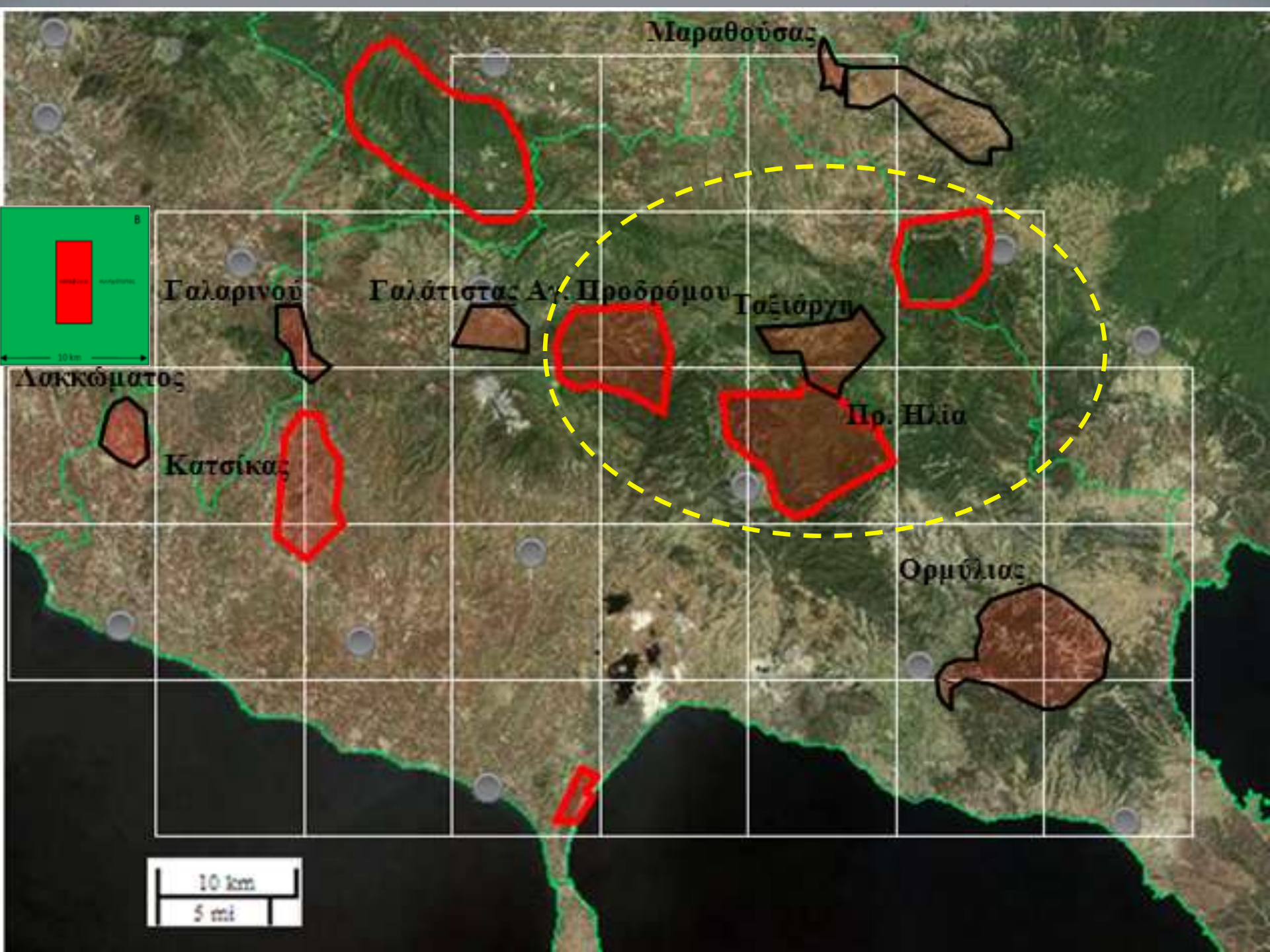
ΤΑ ΘΗΡΑΜΑΤΑ

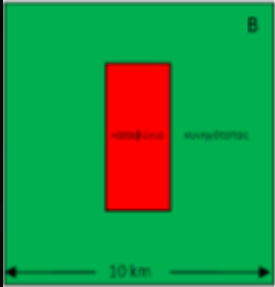
Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί προστατευόμενα είδη θηλαστικών για τα οποία η νόμιμη θήρα είναι ασυμβίβαστη.

Στην περιοχή απαντούν είδη αρπακτικών πτηνών, κυρίως εκτός κυνηγετικής περιόδου και σε μικρούς αριθμούς.

Τα κύρια επιδημητικά θηρεύσιμα είδη είναι ο αγριόχοιρος και ο λαγός.

Διαχειριστικές εφαρμογές

Η απαγόρευση της θήρας εξαρχής στα Καταφύγια Άγριας Ζωής αποτελεί σοβαρό ατόπημα και η πολιτεία οφείλει να επανορθώσει, καθώς σε μεγάλες εκτάσεις απαγορεύεται η θήρα χωρίς τεκμηρίωση.

Τα καταφύγια για το μικρό θήραμα προτείνεται να έχουν μικρή εφαρμογή, καθώς άλλοι κανονισμοί θήρας και μέτρα είναι αποτελεσματικότερα. Προτείνεται να έχουν εμβαδό μέχρι 4-5 km² και διάρκεια 1-3 έτη.

Για τον αγριόχοιρο τα καταφύγια έχουν περισσότερα οφέλη. Θετική, λοιπόν, κρίνεται η δημιουργία ενός δικτύου καταφυγίων όπου η μεταξύ τους απόσταση θα είναι οκτώ περίπου km. Προτείνεται τα καταφύγια για αγριόχοιρο να έχουν εμβαδό 15 - 20 km²

Σας ευχαριστώ

